

ΣΑΜΑΝΘΑ ΚΡΙΣΤΟΦΟΡΕΤΤΙ ΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΜΙΑΣ ΜΑΘΗΤΕΥΟΜΕΝΗΣ ΑΣΤΡΟΝΑΥΤΙΣΣΑΣ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ
ΛΕΝΑ ΤΑΧΜΑΖΙΔΟΥ

ΣΑΜΑΝΘΑ ΚΡΙΣΤΟΦΟΡΕΤΤΙ

ΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ
ΜΙΑΣ ΜΑΘΗΤΕΥΟΜΕΝΗΣ ΑΣΤΡΟΝΑΥΤΙΣΣΑΣ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ
ΛΕΝΑ ΤΑΧΜΑΖΙΔΟΥ

Επιστημονική επιμέλεια μετάφρασης

ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΠΟΥΛΑΚΗΣ

*Μηχανικός Ρομποτικής / Επικεφαλής Ομάδας, Διεύθυνση Διαστημικής Πτήσης
και Ρομποτικής Εξερεύνησης, ESA*

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως άνευ γραπτής αδειάς του εκδότη η κατά οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο (ηλεκτρονικό, μηχανικό ή άλλο) αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

Εκδόσεις Πατάκη - Βιογραφίες-Ντοκουμέντα

Σαμάνθα Κριστοφορέτι, *Το ημερολόγιο*

μιας μαθητευόμενης αστροναύτισσας

Samantha Cristoforetti, *Diario di un' apprendista astronauta*

Εικονογράφηση: Jessica Lagatta με τη συμβουλή της Samantha Cristoforetti

Μετάφραση: Λένα Ταχμαζίδου

Επιστημονική επιμέλεια μετάφρασης: Παντελής Πουλάκης

Υπεύθυνη έκδοσης: Υβόνη Καρούδη

Διορθώσεις: Κώστας Σίμος

Σελιδοποίηση: Παναγιώτης Βογιατζάκης

Copyright® πρωτοτύπου La nave di Teseo Editore/ESA/2018

Copyright® για τη μετάφραση στην ελληνική γλώσσα Σ. Πατάκης ΑΕΕΔΕ

(Εκδόσεις Πατάκη), 2020

Πρώτη έκδοση πρωτοτύπου στην ιταλική γλώσσα από τις εκδόσεις

La Nave di Teseo, Ιταλία, 2018

Πρώτη έκδοση της ελληνικής μετάφρασης από τη Σ. Πατάκης ΑΕΕΔΕ

(Εκδόσεις Πατάκη), Αθήνα, Οκτώβριος 2021

ΚΕΤ Δ103 ΚΕΠ 789/21

ISBN 978-960-16-8936-4

Η ελληνική έκδοση πραγματοποιήθηκε με την υποστήριξη
του Δημητρίου Τσίγκου (Ίδρυμα Βασιλείου Τσίγκου)

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΑΤΑΚΗ

ΙΔΡΥΜΑ
ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΤΣΙΓΚΟΥ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

ΠΑΝΑΓΗ ΤΣΑΛΔΑΡΗ (ΠΡΩΗΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ) 38, 104 37 ΑΘΗΝΑ.

ΤΗΛ.: 210.36.50.000, 210.52.05.600, 801.100.2665, ΦΑΞ: 210.36.50.069

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: ΕΜΜ, ΜΠΕΝΑΚΗ 16, 106 78 ΑΘΗΝΑ. ΤΗΛ.: 210.38.31.078

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ: ΚΟΡΥΤΣΑΣ (ΣΤΕΡΜΑ ΠΟΝΤΟΥ - ΠΕΡΙΟΧΗ Β' ΚΤΕΟ).

570 09 ΚΑΛΟΧΩΡΙ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ, ΤΗΛ.: 2310.70.63.54, 2310.70.67.15, ΦΑΞ: 2310.70.63.55

Web site: <http://www.patakis.gr> • e-mail: info@patakis.gr, sales@patakis.gr

Στην Kelsi Amel,
που ήρθε για ν' αγναντεύει τ' άστρα

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Soyuz TMA-15M, 11 Ιουνίου 2015	15
2. Στρατιωτικό αεροδρόμιο της Ισράνα, Τρεβίζο, 18 Μαΐου 2009.....	18
3. Διαστημικό Κέντρο Κέννεντυ, Φλόριντα, 8 Φεβρουαρίου 2010 ...	45
4. Μπορντό, 7 Μαΐου 2010.....	58
5. Star City, 12 Σεπτεμβρίου 2010	68
6. Star City, 6 Ιουνίου 2011	85
7. Star City, 18 Ιουλίου 2011	91
8. Χιούστον, 27 Σεπτεμβρίου 2011	100
9. Star City, 18 Ιανουαρίου 2012.....	123
10. Χιούστον, 5 Μαρτίου 2012	138
11. Μόντρεαλ, 13 Μαΐου 2012	151
12. Χιούστον, 29 Αυγούστου 2012	158
13. Μόσχα, 19 Οκτωβρίου 2012.....	167
14. Star City, 11 Απριλίου 2013.....	176
15. Νόγκινσκ, 28 Ιουνίου 2013	186
16. Star City, 24 Ιουλίου 2013	196
17. Μόσχα, 1 Οκτωβρίου 2013.....	209
18. Χιούστον, 5 Νοεμβρίου 2013	222
19. Star City, 12 Δεκεμβρίου 2013	234
20. Μόσχα, 10 Απριλίου 2014	243
21. Star City, 11 Απριλίου 2014.....	251
22. Κορολιόφ, 21 Απριλίου 2014.....	259
23. Star City, 15 Μαΐου 2014.....	277

24. Χιούστον, 2 Ιουλίου 2014.....	295
25. Πτήση από Φρανκφούρτη προς Μόσχα, 8 Οκτωβρίου 2014	310
26. Μπαϊκονούρ, 23 Νοεμβρίου 2014	324
27. Κοσμοδρόμιο Μπαϊκονούρ, 24 Νοεμβρίου 2014	342
28. Soyuz ΤΜΑ-15Μ, 24 Νοεμβρίου 2014	354
29. Διεθνής Διαστημικός Σταθμός, 24 Νοεμβρίου 2014.....	369
30. Διεθνής Διαστημικός Σταθμός, 24 Νοεμβρίου 2014.....	381
31. Διεθνής Διαστημικός Σταθμός, 2 Δεκεμβρίου 2014	398
32. Διεθνής Διαστημικός Σταθμός, 31 Δεκεμβρίου 2014	418
33. Διεθνής Διαστημικός Σταθμός, 14 Ιανουαρίου 2015	434
34. Διεθνής Διαστημικός Σταθμός, 17 Ιανουαρίου 2015	445
35. Διεθνής Διαστημικός Σταθμός, 10 Φεβρουαρίου 2015	461
36. Διεθνής Διαστημικός Σταθμός, 11 Μαρτίου 2015.....	471
37. Διεθνής Διαστημικός Σταθμός, 17 Απριλίου 2015.....	484
38. Διεθνής Διαστημικός Σταθμός, 28 Απριλίου 2015.....	502
39. Διεθνής Διαστημικός Σταθμός, 9 Ιουνίου 2015	513
40. Διεθνής Διαστημικός Σταθμός, 11 Ιουνίου 2015	520
41. Soyuz ΤΜΑ-15Μ, 11 Ιουνίου 2015	530
42. Ναμίμπια, Νοέμβριος 2015.....	541
<i>Ευχαριστίες</i>	551
<i>Λίγα λόγια για το Ίδρυμα Βασιλείου Τσίγκον</i>	555
<i>Γλωσσάρι</i>	557

Αγαπητοί αναγνώστες,

αυτή είναι η ιστορία ενός ταξιδιού. Το ταξίδι ήταν δικό μου, αλλά αυτή η ιστορία δε μου ανήκει. Σας την παραδίδω. Φροντίστε τη, αλλά μη σας προβληματίσει αν αναμειχθεί με τη φαντασία σας, αν τραφεί από τα συναισθήματά σας, αν τελικά μεταμορφωθεί. Έτσι πρέπει να γίνει.

Ό,τι διαβάσετε είναι αλήθεια, στον βαθμό που κατάφερα να αποφύγω τυχόν λάθη. Φοβάμαι πάντως ότι υπάρχουν μερικά, οπότε σας ζητώ συγγνώμη εδώ και τώρα. Σας διαβεβαιώ ότι βασίστηκα όσο το δυνατόν λιγότερο στη μνήμη μου, και μόνο όταν πραγματικά ένιωθα ότι μπορούσα.

Όλα όσα θα διαβάσετε έχουν συμβεί στ' αλήθεια, αλλά, σ' αυτές τις σελίδες, δε θα βρείτε όλα όσα έχουν συμβεί. Και από διακριτικότητα, και επειδή μιλάω μόνο για ό,τι καλό βρήκα στους άλλους, και επειδή δε νομίζω να έχει κάποιο ενδιαφέρον η προσωπική μου ζωή. Όπως και να 'χει, δεν έχω παραλείψει τίποτα σε μια προσπάθεια να σας γίνω αρεστή. Δεν προσπαθώ ούτε να σας διασκεδάσω, ούτε να σας διδάξω τίποτα. Σας αφηγούμαι αυτή την ιστορία, ολόκληρη, όπως θα έκανα σε μια φίλη κατά τη διάρκεια ενός μεγάλου ταξιδιού με το τρένο. Είστε ελεύθεροι ν' αποφασίσετε τι θα την κάνετε.

Θα σας πάρω μαζί μου κατά τη διάρκεια των προετοιμασιών μου, στις αίθουσες διδασκαλίας και στους προσομοιωτές, στην πισίνα και στον φυγοκεντροτή, σε ασκήσεις έκτακτης ανάγκης και επιβίωσης – όπου κι αν πάω, με τις βάλιτσες στο χέρι, σε όλο τον κόσμο. Δεν

είναι εγχειρίδιο αυτό, αλλά θα μαζέψουμε πολλά κομματάκια του επαγγέλματος του αστροναύτη, διάσπαρτα στον δρόμο, όπως κάνουμε όταν μαζεύουμε πετρούλες σ' έναν περίπατο στο δάσος. Όταν φτάσουμε στην εξέδρα εκτόξευσης, σας το υπόσχομαι, θα είστε έτοιμοι να πετάξετε στο διάστημα.

Είναι ένα ταξίδι που θα το κάνουμε μαζί. Εσείς κι εγώ, μαθητευόμενοι αστροναύτες.

Σαμάνθα

Ξέρω δε σημαίνει σε καμία περίπτωση *αποδεικνύω*, ούτε *εξηγώ*.

Είναι το να συναινείς σ' αυτό που βλέπεις.

Απλώς για να δεις, πρέπει πρώτα να συμμετάσχεις.

Και αυτό είναι σκληρή μαθητεία.

Αντουάν ντε Σαιντ Εξυπερύ, *Πιλότος πολέμου*

Για μένα, η ελαφρότητα σχετίζεται με την ακρίβεια και την αποφασιστικότητα, όχι με την ασάφεια και το τυχαίο.

Ο Πολ Βαλερύ είπε:

«Πρέπει να 'σαι ελαφρύς σαν το πουλί, κι όχι σαν το φτερό».

Ίταλο Καλβίνο, *Έξι προτάσεις για την επόμενη χιλιετία*

Soyuz TMA*-15M, 11 Ιουνίου 2015

Είμαστε μια πύρινη μπάλα σε ιλιγγιώδη πτώση προς τον πλανήτη, μια πυρακτωμένη πληγή στη λεπτή ατμόσφαιρα που περιβάλλει τη Γη. Διασχίζουμε με εκπληκτική ταχύτητα τον αέρα, που θερμαίνεται τόσο ώστε να γίνεται πλάσμα. Είμαστε ένα πεφταστέρι: αν ήταν νύχτα, κάποιος, κάπου, ίσως θα μας έβλεπε και θα έκανε μια ευχή.

Το μικρό παράθυρο στα αριστερά μου αρχίζει να μαυρίζει απέξω, ενώ οι αποχρώσεις ενός φλεγόμενου πορτοκαλί χορεύουν γύρω μας. Τα ιονισμένα μόρια του αέρα που μας περιβάλλουν μπλοκάρουν τις ραδιοηλεκτρονικές: ακριβώς πριν την επιστροφή μας ανάμεσα στους γήινους, ο εικονικός ομφάλιος λώρος που μας συνέδεε με το Κέντρο Ελέγχου Αποστολής στη Μόσχα κόβεται. Πρόκειται σχεδόν για μια νέα γέννηση: θα αναδυθούμε από το πλάσμα μέσα σε λίγα λεπτά,

---

* Το Soyuz-TMA είναι η τελευταία παραλλαγή του διαστημικού οχήματος Soyuz. Χρησιμοποιείται από την Ομοσπονδιακή Διαστημική Υπηρεσία της Ρωσίας για επανδρωμένες διαστημικές πτήσεις. (Σ.τ.Μ.)

θα ανοίξει το αλεξίπτωτο, θα έρθουμε σε επαφή με τα ρωσικά στρατιωτικά ελικόπτερα αναζήτησης και διάσωσης που ήδη πετούν πάνω από τη στέπα του Καζακστάν. Αν όλα πάνε καλά, θα αναγεννηθούμε ως γήινοι.

Για διακόσιες μέρες ήμασταν ανθρώπινοι εξωγήινοι σε τροχιά, σε υψόμετρο 400 χιλιομέτρων, επάνω στον Διεθνή Διαστημικό Σταθμό. Πέρα από το βορειότερο και το νοτιότερο άκρο του πλανήτη, έχουμε πετάξει πάνω από κάθε λωρίδα γης, κάθε κομματάκι θάλασσας, κάθε βουνό και κάθε έρημο, κάθε πόλη και κάθε λιμάνι. Γίναμε θεατές μιας βουβής παράστασης σε διαρκή ανανέωση, η οποία παιζόταν δισεκατομμύρια χρόνια πριν εμείς οι άνθρωποι ρίξουμε το βλέμμα μας πάνω της. Κάτοικοι και φύλακες του οχυρού της ανθρωπότητας στο διάστημα, κατοικήσαμε σώματα δίχως βάρος και χειριστήκαμε αντικείμενα χωρίς βάρος. Βιώσαμε την απελευθερωτική και αναζωογονητική δύναμη των ονείρων που γίνονται πραγματικότητα, μαζί με την ευθύνη του ότι μας έλαχε ένα προνόμιο για λίγους: να εκπροσωπούμε, κάθε μέρα, την ανθρωπότητα στο διάστημα, το τελευταίο σύνορο.

Μόλις τρεις ώρες πριν, απελευθερώσαμε τα άγκιστρα που μας κρατούσαν αγκυροβολημένους στον Διαστημικό Σταθμό. Μόλις μισή ώρα πριν, βάλουμε μπρος τον κινητήρα του μικρού διαστημοπλοίου μας, του Soyuz, επιβραδύνοντας την ακούραστη κούρσα του γύρω από τον πλανήτη. Λίγο μόνο, αλλά ωστόσο αρκετά, για να μας παραδώσει στην αγκαλιά της ατμόσφαιρας, πράγμα που συμβαίνει τώρα, σιγά σιγά, ανακουφίζοντάς μας από την απίστευτη ταχύτητά μας. Η επίδραση αυτής της επιβράδυνσης μας πιέζει κόντρα στα καθίσματα: όπου να 'ναι, φτάνουμε την πρώτη κορύφωση των 3,6 G, ή αλλιώς, τις 3,6 φορές το κανονικό βάρος μας. Τίποτα το εξαιρετικό όταν το δοκιμάσαμε στον φυγοκεντρωτή στη

Γη, αλλά μια βάρβαρη πίεση μετά από διακόσιες μέρες απόλυτης ελαφρότητας.

Μοιράζω την προσοχή μου ανάμεσα στην αναπνοή μου, όλο και πιο δύσκολη, και στην οθόνη μπροστά μου, η οποία δείχνει τις παραμέτρους της επανεισόδου μας στην ατμόσφαιρα. Όλα λειτουργούν στην εντέλεια: ο υπολογιστής πίεσης ρυθμίζει αυτόματα μια τροχιά προς ένα σημείο στον ουρανό του Καζακστάν, όπου θα ανοίξει το αλεξίπτωτο. Η φωνή του κυβερνήτη μας αντηχεί από τα ακουστικά, ήρεμη και καθαρή παρά την πίεση στον λαιμό του. Κάνει μια αναφορά για την κάθοδο: πλησιάζουμε στην τυπική τροχιά, η επιβράδυνσή μας έχει φτάσει μια δεύτερη κορύφωση 4,1 G και τώρα πέφτει. Κανείς δεν μπορεί να μας ακούσει τώρα, τυλιγμένοι καθώς είμαστε στο πλάσμα, αλλά, ήδη, πολλά μάτια είναι έτοιμα να δουν την άφιξή μας.

Το πλήρωμα *Αστρέι* επιστρέφει σπίτι. Είμαστε αυτοί που πέφτουν από τον ουρανό.

2

«Αναρωτιέμαι» είπε «αν τα αστέρια είναι φωτεινά,
για να μπορεί ο καθένας κάποια μέρα
να ξαναβρεί το δικό του».

Αντουάν ντε Σαιντ Εξυπερύ, *Ο μικρός πρίγκιπας*

*Στρατιωτικό αεροδρόμιο της Ιστράνα,
Τρεβίζο, 18 Μαΐου 2009*

Ήταν το πιο σημαντικό τηλεφώνημα της ζωής μου – και το έχασα γιατί έμεινα λίγα λεπτά παραπάνω στο ντους. Έχει πια βραδιάσει κι έχασα κάθε ελπίδα να επικοινωνήσει μαζί μου ο ESA, ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Διαστήματος. Δε θα μπορούσε να είναι άλλος: ένας άγνωστος γαλλικός αριθμός, κανένα μήνυμα στον αυτόματο τηλεφωνητή. Στο λιτό μου δωματάκι, κάθομαι στο σκεπασμένο με το μπλε κάλυμμα της Πολεμικής Αεροπορίας κρεβάτι που τρίζει και παίρνω μερικές βαθιές αναπνοές για να επιβραδύνω τους χτύπους της καρδιάς μου, που κάνει λες και θέλει να πεταχτεί έξω από το στήθος μου. Τι να κάνω; Να περιμένω να με ξαναπάρουν; Να δοκιμάσω να τηλεφωνήσω εγώ; Βδομάδες περίμενα αυτό το τηλεφώνημα και, μέρα με τη μέρα, τοιτωνόμουν όλο και περισσότερο. Στην Ιταλία, τη Γαλλία, τη Γερμανία, το Ηνωμένο Βασίλειο, τη Δανία και τη Φινλανδία, άλλοι εννέα νεαροί Ευρωπαίοι περιμένουν, ακριβώς όπως εγώ,

έρμια της ίδιας ανησυχίας. Είμαστε οι τελευταίοι δέκα υποψήφιοι που απομένουν για τη θέση ενός αστροναύτη, σε μια διαδικασία επιλογής που κρατάει εδώ και πάνω από ένα χρόνο. Περιμέναμε να τελειώσει μερικούς μήνες πριν, όταν, είκοσι δύο άτομα τότε, είχαμε δώσει συνέντευξη με μια ομάδα ανώτερων στελεχών του ESA. Αλλά, τον περασμένο μήνα, είχαμε μια τελευταία έκπληξη: αντί για το αναμενόμενο ναι ή όχι, που θα 'βαζε τέλος στη βασανιστική αβεβαιότητά μας, υπήρξε ένα ακόμα τηλεφώνημα από τη Γαλλία με μια πρόσκληση για μια περαιτέρω δοκιμασία: μια τελική συνέντευξη με τον γενικό διευθυντή. Μόνο δέκα από μας συμμετείχαμε. Χιλιάδες υποψήφιοι είχαν ήδη απορριφθεί στις προηγούμενες φάσεις της επιλογής, αλλά θα με τσάκιζε μια απόρριψη σ' αυτό το στάδιο, ακριβώς τη στιγμή που το όνειρο έχει γίνει πια κάτι χειροπιαστό, και δεν είναι πλέον μόνο επιθυμία και φαντασία.

Τις τελευταίες ημέρες, η ένταση έχει γίνει σχεδόν αβάσταχτη. Η συνέντευξη τύπου και η παρουσίαση των επιλεγμένων υποψηφίων είναι προγραμματισμένη για μεθαύριο στο Παρίσι. Ποιος να το φανταζόταν ότι δύο μέρες πριν, στις 9 το βράδυ, περιμέναμε ακόμα το τελικό αποτέλεσμα; Ευτυχώς είμαστε μια «συνδεδεμένη» γενιά: άμεσα ή έμμεσα, βρισκόμαστε όλοι σε επαφή και βεβαιώνουμε ο ένας τον άλλον ότι κανείς μας δεν είχε κάποια νέα.

Κάθομαι ακόμα στο κρεβάτι και δεν ξέρω τι να κάνω, όταν φτάνει ένα ιμέιλ. Τινάζομαι. Θέμα: «Επιλογή Αστροναυτών ESA». Το ανοίγω αμέσως, περιμένοντας μόνο τον αριθμό ενός τηλεφώνου και μια ώρα, για να τηλεφωνήσω. Αντιθέτως, μια απλή πρόταση, ξερή και τεχνική, διαλύει όλη μου την ένταση. Κάθε ίνα του σώματός μου, το είναι μου ολόκληρο, χαλαρώνει. Δεν πανηγυρίζω, δε γελάω, δεν κλαίω. Με ποτίζει η αί-

σθηση μιας ήρεμης χαράς και απολαμβάνω μια βαθιά ανακούφιση, μέσα στη σιωπή. Δεν υπάρχει παρελθόν, ούτε μέλλον, μόνο αυτό το εκθαμβωτικό παρόν. Το σύμπαν ολόκληρο έχει σταματήσει για να μου χαμογελάσει καλοσυνάτα.

Απαντώ στο μείλ και στη συνέχεια επιβεβαιώνω τηλεφωνικά: με ιδιαίτερη χαρά, ασφαλώς, θα έρθω μεθαύριο στο Παρίσι! Και κατανοώ ότι είναι απαραίτητο να μη μιλήσω γι' αυτό, ώστε να μην υπονομευθεί η συνέντευξη τύπου. Το περίμενα αυτό το αίτημα και έχω ήδη ζητήσει συγγνώμη, πριν από λίγες μέρες, από τους φίλους μου, ενημερώνοντάς τους ότι πιθανότατα θα μάθαιναν τα αποτελέσματα της επιλογής από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Τηλεφωνώ μόνο στους γονείς μου, που με έβλεπαν να ονειρεύομαι να γίνω αστροναύτισσα από τότε που ήμουν παιδί, που δημιούργησαν πολλές ευκαιρίες για μένα, που βοήθησαν να γίνει αυτό το όνειρο πραγματικότητα. Στη φωνή τη δική τους, ακούω την ίδια μου την ανακούφιση.

Μετά, γράφω σ' όσους εναπομείναντες υποψηφίους βρίσκομαι σε επαφή. Αν ήθελα να ακολουθήσω κατά γράμμα τις οδηγίες περί εμπιστευτικότητας, πιθανότατα δε θα έπρεπε να το κάνω. Μα είχαμε υποσχεθεί ότι θα κρατούσαμε ενήμερους ο ένας τον άλλον και το κοινό μαρτύριο της αναμονής τους τελευταίους μήνες σφυρηλάτησε τη σχέση μας σε τέτοιο βαθμό, που μου φαίνεται αδιανόητο να μην τηρήσω την υπόσχεσή μου. Αργά τη νύχτα, δύο από αυτούς μου γράφουν ότι δεν είχαν ακόμα καμία επικοινωνία. Κανείς δεν το λέει, αλλά είναι σαφές πως πιθανότατα δεν έχουν επιλεγεί. Καμιά φορά, μόνο μια λεπτή και αυθαίρετη γραμμή χωρίζει τη μεθυστική επιτυχία από μια απογοήτευση που σε συντρίβει.

Πριν πάω για ύπνο, ρίχνω μια ματιά στο κομματάκι του ουρανού που βλέπω από το παράθυρό μου. Μια μέρα, όταν

θα βρίσκομαι στον Διεθνή Διαστημικό Σταθμό, θα είμαι κι εγώ μια φωτεινή τελίτσα εκεί πάνω. Δυσκολεύομαι να πιστέψω ότι έφτασα πραγματικά ως εδώ. Με ένα μείγμα ταλέντου, σκληρής δουλειάς και εξαιρετικής καλοτυχίας, κατάφερα να πετύχω κάτι που είναι σχεδόν αδύνατο. Η ζωή μου έδωσε ένα δυνατό αλλά ύπουλο όνειρο, γιατί το να γίνεις αστροναύτης είναι τρομακτικά απίθανο. Τώρα όμως ο δρόμος προς το διάστημα είναι ανοιχτός. Ίσως χρειαστεί να περιμένω πολλά χρόνια, αλλά πιστεύω ότι, αργά ή γρήγορα, ένας πύραυλος θα με περιμένει στην εξέδρα εκτόξευσης.

Πηγαίνω για ύπνο ενώ σκέφτομαι: σήμερα βρήκα το αστέρι μου.

Όλα είχαν ξεκινήσει πάνω από ένα χρόνο πριν, στα αποδυτήρια μιας πλοίας, κοντά στη στρατιωτική αεροπορική βάση της Ιστράνα, βορειοδυτικά της Βενετίας, όπου υπηρετούσα. Μετά το βραδινό κολύμπι μου, με αιφνιδίασε ένα απρόσμενο κύμα ιμέιλ, μηνυμάτων και τηλεφωνημάτων, όλα με τα ίδια συναρπαστικά νέα: σύμφωνα με διάφορες πηγές, ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Διαστήματος θα ξεκινούσε όπου να 'ναι την επιλογή μιας νέας ομάδας αστροναυτών. Παρότι κανείς δεν το είπε καθαρά, υπήρχε ένα σαφές μήνυμα που προέκυπτε μες απ' τα λόγια συγγενών και φίλων: εδώ είμαστε! Να η ευκαιρία να πραγματοποιήσω το μεγάλο όνειρο της ζωής μου.

Είχα αντιδράσει με σύνεση, φρενάροντας τον ενθουσιασμό μου, για να αποφύγω την απογοήτευση ενός εσφαλμένου συναγερμού. Ποιες ήταν οι απαραίτητες προϋποθέσεις; Είχα τα απαιτούμενα προσόντα; Ανησυχούσα ότι αυτή η στιγμή είχε έρθει πολύ σύντομα. Στα τριάντα ένα μου, ήμουν νεότε-

ρη από τους περισσότερους Ευρωπαίους ή Αμερικανούς αστροναύτες τη στιγμή της επιλογής τους και είχα μόλις ξεκινήσει την καριέρα μου ως στρατιωτικός πιλότος. Βρισκόμουν ακόμα πολύ μακριά από την εξειδίκευση του πιλότου δοκιμών, που ήλπιζα μια μέρα να αποκτήσω, μιας και ήταν ανέκαθεν μια προνομιούχα πύλη εισόδου στο διάστημα. Χρειαζόμουν ακόμα μερικά χρόνια.

Από την άλλη, μέχρι να εμφανιστεί η επόμενη ευκαιρία, θα είχα οπωσδήποτε περάσει την αποδεκτή ηλικία. Στις Ηνωμένες Πολιτείες και στη Ρωσία, οι επιλογές γίνονται κάθε λίγα χρόνια, αλλά στην Ευρώπη είναι πολύ σπάνιες, μια ευκαιρία που έρχεται μια φορά στη ζωή κάθε επίδοξου αστροναύτη. Η τελευταία ήταν δέκα χρόνια νωρίτερα, το 1998, όταν πήγαινα ακόμα στο Πολυτεχνείο του Μονάχου. Ήταν η χρονιά της εκτόξευσης του FGB*, της πρώτης μονάδας του Διεθνούς Διαστημικού Σταθμού, κι εγώ ολοκλήρωνα τις εξετάσεις του δεύτερου έτους της μηχανολογίας, ανυπομονώντας για την ειδίκευσή μου στην αεροδιαστημική, τα επόμενα τρία χρόνια. Ήμουν είκοσι ενός, μια δυστυχώς σημαντική ηλικία, αφού ήταν το ανώτατο όριο για να μπει κανείς στην Ακαδημία Πολεμικής Αεροπορίας ως επίδοξος πιλότος. Επί μακρόν σκεφτόμουν σοβαρά αυτή τη σταδιοδρομία και περίμενα ανυπόμονα από τις ιταλικές ένοπλες δυνάμεις να ανοίξουν για τις γυναίκες, μάταια ως τότε. Υπήρξαν πολλές ευνοϊκές συνθήκες στη ζωή μου, αλλά πιθανότατα η πιο εξωφρενικά τυχερή ήταν η εξής: την επόμενη ακριβώς χρονιά, σε μια εκ-

---

* Στις 20/11/1998, το πρώτο κομμάτι για τη συναρμολόγηση του Διεθνούς Διαστημικού Σταθμού ξεκίνησε από το κοσμοδρόμιο του Μπαϊκονούρ, στο Καζακστάν. Το σκάφος ονομαζόταν Zarya (Χαραυγή) και είναι γνωστό και ως FGB, Φορτίο Λειτουργικού Τμήματος (στα ρωσικά Функционально-грузовой блок) (Σ.τ.Μ.)

πληκτική και απροσδόκητη ανατροπή, ο νόμος θέσπισε την εθελοντική στρατιωτική θητεία για γυναίκες, ανεβάζοντας προσωρινά τα όρια ηλικίας για τις γυναίκες υποψήφιας, ανοίγοντας μια ευκαιρία που έμοιαζε να έχει χαθεί. Έτσι, παρά τις πρακτικές δυσκολίες να πάω στην Ιταλία για να πάρω μέρος στις εισαγωγικές εξετάσεις και αξιολογήσεις, ήταν μια προφανής επιλογή για μένα να κάνω αίτηση, την τελευταία μου χρονιά στο πανεπιστήμιο. Βρισκόμουν στη Μόσχα τότε, παλεύοντας με τη διατριβή μου για τα στερεά καύσιμα πυραύλων. Αρχικά είχα αμφιβολίες για τις πιθανότητες επιτυχίας μου, αλλά μια μέρα του Αυγούστου έλαβα ένα τηλεγράφημα που έλεγε ότι με καλούσαν στην Ακαδημία Πολεμικής Αεροπορίας. Δεν μπορούσα να το πιστέψω: είχα έρθει πρώτη στις εισαγωγικές εξετάσεις.

Έτσι κατέληξα στα αποδυντήρια της πεισίνας τόσα χρόνια αργότερα, να συλλογίζομαι εκείνη τη μάλλον τολμηρή απόφαση, που με έκανε να ξεκινήσω μια νέα σχολή απ' την αρχή. Εγώ, στα είκοσι τέσσερά μου, στην ίδια τάξη με φοιτητές που μόλις είχαν τελειώσει το λύκειο κι ήταν πολύ νεότεροι μου. Παίρνοντας θάρρος από την ανακοίνωση της επικείμενης επιλογής αστροναυτών, αναρωτιόμουν πόσο συνετή ήταν η εκείνη η επιλογή μου που μου είχε κοστίσει ακριβά σε επίπεδο ελευθερίας, κοινωνικών σχέσεων και εναλλακτικών σχεδίων για το μέλλον. Θα έδινε καρπούς, βέβαια, αλλά σιγά σιγά. Μετά την Ακαδημία της Πολεμικής Αεροπορίας, είχα πάρει την άδεια στρατιωτικού πιλότου στις Ηνωμένες Πολιτείες και αργότερα, στην Ιταλία, είχα παρακολουθήσει ένα προεπιχειρησιακό τμήμα μαχητικών αεροσκαφών. Μόνο τώρα, ύστερα από πολλούς μήνες αναμονής, είχε επιτέλους ανοίξει μια θέση στη Μονάδα Επιχειρησιακής Υποστήριξης, στην Αμέντολα, κοντά στη Φότζια. Εκεί θα ξεκινούσα ένα τμήμα

εκπαίδευσης συγκεκριμένα πάνω στο αεροσκάφος που μου είχε ανατεθεί, το βομβαρδιστικό AM-X*.

Ήμουν χαρούμενη, εντάξει, αλλά θα προτιμούσα πολύ περισσότερο να αντιμετωπίσω την επιλογή αστροναυτών έχοντας ήδη ολοκληρώσει το τμήμα μου! Πόσες άγνωστες παράμετροι έρχονταν στο μυαλό μου καθώς επέστρεφα από την πεισίνα στο δωματιάκι μου στην αεροπορική βάση! Ίσως ο ESA να απέρριπτε αμέσως την υποψηφιότητά μου, κρίνοντας ότι δεν έχω αρκετές ώρες πτήσης. Ίσως πάλι η Πολεμική Αεροπορία να μη μου έδινε την άδεια να πάρω μέρος στη διαδικασία επιλογής, αφού ήμουν ακόμα εκπαιδευόμενη. Και τι ειρωνεία της μοίρας ήταν αυτή η απίθανη σύμπτωση, την ώρα που προετοιμαζόμουν να ξεκινήσω ένα απαιτητικό πρόγραμμα που ζητούσε την απόλυτη αφοσίωση και τη μέγιστη συγκέντρωσή μου, να ανακοινώνει ο ESA μια νέα επιλογή αστροναυτών: θα έπρεπε να ρίξω ό,τι είχα και δεν είχα σ' αυτή την ευκαιρία να πραγματοποιήσω το όνειρο της ζωής μου. Πώς θα μπορούσα να κρατήσω τις ισορροπίες ανάμεσα σ' αυτούς τους δύο σκοπούς, για μια ολόκληρη χρονιά; Πώς θα μπορούσα να δώσω όλο μου το είναι στον καθέναν απ' αυτούς τους στόχους, χωρίς να ρισκάρω να βάλω σε κίνδυνο τον άλλο;

Μερικές εβδομάδες αργότερα μεταφέρθηκα στην αεροπορική βάση της Αμέντολα, γεμάτη αμφιβολίες, για να τακτοποιηθώ σ' ένα ακόμα επιπλωμένο δωμάτιο: από το Μπολτζάνο στη Μινεσότα, από το Μόναχο στην Τουλούζη, από τη Μόσχα στη Νάπολη, από το Τέξας στο Τρεβίζο, ταξίδενα από τον καιρό της εφηβείας μου, με λιγοστές αποσκευές, πράγμα που μου επέτρεπε να εξαφανίζω εύκολα κάθε σημάδι της παρουσίας μου και να ριζώνω προσωρινά σε κάποιο

---

* Αεροσκάφη επίθεσης στο έδαφος. (Σ.τ.Μ.)

άλλο μέρος. Δεν υπέφερα ποτέ από νοσταλγία, αν και θα το ένιωθα πολλά χρόνια αργότερα, όταν θα επέστρεφα από το διάστημα.

Κι ωστόσο, κράτησα πεισματάρικα επαφή με πολλούς φίλους που είχα γνωρίσει κατά τη διάρκεια εκείνων των χρόνων νομαδικής ζωής. Όταν μοιράστηκα μαζί τους τα νέα και τις ελπίδες της στιγμής, έλαβα πολλά ειλικρινή μηνύματα ενθάρρυνσης, που ακούγονταν λες και το να γίνω αστροναύτης ήταν πλέον κάτι καθαρά τυπικό. Μπροστά στα λόγια τους, μπορούσα μόνο να χαμογελάσω, χωρίς να τα παίρνω εντελώς τοις μετρητοίς, αφού ήξερα πολύ καλά ότι, στη φιλία, η αγάπη συχνά θολώνει την αντικειμενικότητα.

Από την άλλη πλευρά, πήρα μεγάλη παρηγοριά από μια κουβέντα που είχα με τον Μαουρίτσιο Κέλι, πρώην πιλότο δοκιμών της Ιταλικής Πολεμικής Αεροπορίας και βετεράνο μιας αποστολής με το Διαστημικό Λεωφορείο. Μας έφερε σε επαφή ένας κοινός γνωστός και, σ' αυτήν τη μακρά συζήτηση που θα θυμάμαι πάντα με ευγνωμοσύνη, με άκουσε προσεκτικά και μου πρόσφερε πολύτιμες συμβουλές και ενθάρρυνση. Σε μια στιγμή μάλιστα, δήλωσε «Είσαι η τέλεια υποψήφια!». Αμέσως όμως πρόσθεσε ένα στενάχωρο σχόλιο: «Θα επιλέξουν μια χούφτα ανθρώπων μόνο. Σκέτο dogfight* θα είναι αυτό». Έτσι ακριβώς... Πού να ξέρεις πόσοι «τέλειοι υποψήφιοι» από τις δεκαεπτά εκείνη την εποχή χώρες μέλη του ESA έκαναν ουρά για να πάρουν μέρος στην επιλογή;

Ήμουν στην Αμέντολα εδώ και μια εβδομάδα και ασχο-

---

* Αγγλικά στο κείμενο. Η έκφραση σημαίνει «σκυλοκαβγάς» –και, πιο ελεύθερα, τη μάχη μέχρις εσχάτων– και χρησιμοποιήθηκε για τις αερομαχίες του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου, όταν τα αεροσκάφη δεν είχαν τις δυνατότητες που απέκτησαν μετά. Οι πιλότοι χειρονομούσαν ο ένας στον άλλον, έβριζαν, πετούσαν πέτρες και σχοινιά, προκειμένου να ρίξουν τον αντίπαλο πιλότο. (Σ.τ.Μ.)

λούμουν με το θεωρητικό τμήμα των συστημάτων AM-X μαζί με τρεις υπέροχους συμφοιτητές όταν, στις 19 Μαΐου, ενεργοποιήθηκε στο ίντερνετ η ιστοσελίδα astro.sel.esa.int. Για να πάρεις κωδικό πρόσβασης στη σελίδα, έπρεπε να στείλεις ένα ιατρικό πιστοποιητικό ικανότητας να πετάξεις ως ιδιώτης πιλότος: ένας έξυπνος τρόπος για να βγάλουν απ' τη μέση εμφανώς ακατάλληλες υποψηφιότητες.

Μόλις έπαιρνες τον κωδικό, είχες πρόσβαση σε ένα μεγάλο ερωτηματολόγιο που ζητούσε λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με τη σχολική και πανεπιστημιακή εκπαίδευση και την επαγγελματική σου πορεία. Επιπλέον, υπήρχε χώρος για να προσθέσεις τις ώρες πτήσης σου ή τις επιστημονικές δημοσιεύσεις σου, τις γνώσεις ξένων γλωσσών, το επίπεδο χειρωνακτικής επιδεξιότητας, την εμπειρία σου σε δημόσιες ομιλίες, εθελοντισμό, χόμπι και αθλήματα – με μια ιδιαίτερη έμφαση σε δραστηριότητες όπως καταδύσεις, σπηλαιολογία ή αλεξιπτωτισμό. Τέλος, έπρεπε να τους δώσω μια μικρή εξήγηση των κινήτρων μου και ποια πίστευα ότι είναι τα καθήκοντα ενός αστροναύτη. Έπρεπε να περιγράψω τα δυνατά και τα αδύναμα σημεία μου και να συμπεριλάβω οποιαδήποτε άλλη πρόσθετη πληροφορία θα στήριζε την υποψηφιότητά μου.

Πέρασα αρκετές ώρες συμπληρώνοντας το ερωτηματολόγιο, διαβάζοντας και ξαναδιαβάζοντάς το, διορθώνοντας και διευκρινίζοντας, προσθέτοντας και αφαιρώντας. Φανταζόμουν βαθμολογίες για κάθε τομέα και είκαζα ότι υπήρχαν λέξεις κλειδιά στις ανοιχτές απαντήσεις. Προσπάθησα να είμαι περιεκτική αλλά και διεξοδική, έψαχνα μέσα στην προσωπική μου ιστορία για να μην ξεχάσω τίποτα – ένα πρόγραμμα μαθημάτων, μια εμπειρία, μια δεξιότητα, που θα μπορούσε να κάνει τη διαφορά. Από Δευτέρα ως Παρασκευή περνούσα

μέρες ατέλειωτες στην τάξη, ακούγοντας διαλέξεις πάνω στα συστήματα του AM-X, και εξίσου ατέλειωτες βραδιές μελετώντας εγχειρίδια αεροσκαφών και προετοιμαζόμενη για τα συχνά τεστ. Τα Σαββατοκύριακα επικεντρωνόμουν στο ερωτηματολόγιο του ESA με μια εμμονική προσοχή στη λεπτομέρεια, ένα ένστικτο που είχα αποκτήσει τόσο από τις σπουδές μου στη μηχανολογία όσο και από την εκπαίδευσή μου ως στρατιωτικός πιλότος. Ήξερα πολύ καλά πως μια λεπτομέρεια στο ερωτηματολόγιο θα μπορούσε να κάνει τη διαφορά ανάμεσα στη συμμετοχή μου στο dogfight ή στην άμεση εγκατάλειψη του πολύτιμου ονείρου μου.

Οι ενδεχόμενοι δρόμοι του μέλλοντός μου ήταν τώρα αναπόσπαστα συνυφασμένοι και θα συνέχιζαν έτσι όλη την επόμενη χρονιά. Τέσσερις βδομάδες είχαν περάσει κι ήταν πια ώρα να στείλω το ερωτηματολόγιο. Ταυτόχρονα, ο αρχικός κύκλος μαθημάτων στα συστήματα του AM-X τέλειωνε, δίνοντας τη θέση του στην εκπαίδευση πτήσης. Για πρώτη φορά, και ύστερα από ατέλειωτη προσμονή, βρέθηκα στα χειριστήρια ενός πραγματικού μαχητικού αεροσκάφους, όχι απλώς ενός αεροσκάφους εκπαίδευσης. Το πιλοτήριο του AM-X ήταν το μέρος που ήθελα περισσότερο να βρίσκομαι, περιμένοντας να μάθω αν θα πήγαινα μια μέρα στο διάστημα.

Μια δυο εβδομάδες αργότερα, προετοιμαζόμουν για την πρώτη μου ατομική πτήση, όταν εμφανίστηκε για πρώτη φορά το ιμείλ που θα περίμενα με άγχος, ύστερα από κάθε φάση επιλογής:

ΑΠΟ: astronautselection@esa.int

ΘΕΜΑ: Συγχαρητήρια!

ΥΠΟΓΡΑΦΗ: Μισέλ Τονίνι, Επικεφαλής του Ευρωπαϊκού Κέντρου Αστροναυτών

Ξεχειλίζα από χαρά και, ακόμα περισσότερο, από την απελευθερωτική αίσθηση ότι ξέφυγα από κάποιον κίνδυνο. Ήταν μόλις το πρώτο βήμα, ήμουν απλώς μία από τους χίλιους υποψηφίους που απέμειναν, αλλά αυτό σήμαινε ότι 7.500 άτομα είχαν ήδη αποκλειστεί. Το κομμάτι που μου φαινόταν πιο τυχαίο, πιο απρόβλεπτο, αυτό που υπέκειτο περισσότερο κατ' εμέ σε τυχαίους παράγοντες, το είχα ξεπεράσει. Τώρα είχα μπει πραγματικά στο dogfight: το βιογραφικό μου είχε προκαλέσει αρκετό ενδιαφέρον και, αποδώ κι εμπρός, ήμουν πεπεισμένη, το θέμα δεν αφορούσε πια τα τυπικά προσόντα, αλλά το να επιδείξω τον σωστό συνδυασμό δεξιοτήτων και προσωπικότητας. Παρά τα προσωπικά μου όρια, και με την πανταχού παρούσα πιθανότητα να κάνω κάποιο λάθος ή να αντιμετωπίσω κάποια ατυχία έξω από τον έλεγχό μου, τώρα ένιωθα ότι οι πιθανότητες μου ήταν καλές.

Μόλις δέκα μέρες αργότερα, βρέθηκα σε μια από τις πρώτες ομάδες σαράντα υποψηφίων που κλήθηκαν στο Αμβούργο για μια ολόκληρη ημέρα τεστ επάρκειας, μιας σειράς εξετάσεων μέσω υπολογιστή, με σύντομα διαλείμματα. Ήταν μια εξοντωτική μέρα. Ο ρυθμός ήταν γρήγορος και τα τεστ απαιτούσαν ένα υψηλό επίπεδο προσοχής και συγκέντρωσης για πολλές ώρες. Βρήκα κάπως πιο ξεκούραστες τις εξετάσεις αγγλικών, μαθηματικών και κατανόησης της μηχανικής, αφού είχαν σχέση με επίκτητες γνώσεις και επομένως απαιτούσαν λιγότερη πνευματική προσπάθεια. Τα άλλα τεστ, όμως, εξέταζαν καθαρά γνωστικές ικανότητες, όπως η συνεχής αυτοσυγκέντρωση, η τρισδιάστατη προβολή, ο οπτικοκινητικός συντονισμός, η κατανομή της προσοχής, η οπτική και ακουστική μνήμη. Ολοκληρώσαμε τα τεστ με μια αίσθηση ανεπάρκειας, διότι δε γινόταν να νικήσεις τον υπολογιστή: σε κάθε περίπτωση, η ταχύτητα και το επίπεδο δυσκολίας αυ-

ξάνονταν σταδιακά μέχρι που, αναπόφευκτα, ο ανθρώπινος εγκέφαλος έφτανε στα όριά του και τα λάθη πολλαπλασιάζονταν. Χάρη στην καλή μου βραχυπρόθεσμη μνήμη και μια κάποια εξοικείωση με τις τεχνικές συσχετιστικής απομνημόνευσης, ήμουν σχεδόν βέβαιη ότι δεν είχα κάνει λάθη στο τεστ οπτικής μνήμης. Στα άλλα τεστ, όμως, μοιραζόμουν κι εγώ τη γενική αίσθηση αβεβαιότητας. Ήταν αδύνατον να ξέρουμε πώς τα είχαμε πάει και μόνο να πιθανολογήσουμε μπορούσαμε για τα κριτήρια αξιολόγησης. Μόνο πολύ αργότερα, ήδη σε φάση εκπαίδευσης στον ESA, κατάφερα να επιβεβαιώσω μία από τις πιο αποδεκτές υποθέσεις των βραδινών συζητήσεων στο ξενοδοχείο: αντί να πετυχαίνουμε κορυφαίες αποδόσεις σε ορισμένα τεστ, ήταν σημαντικό να μην πέσουμε κάτω από ένα συγκεκριμένο όριο σε καμία δοκιμή. Σήμερα γνωρίζω πολύ καλά ότι ο αστροναύτης δε χρειάζεται να διαπρέπει σε κάτι συγκεκριμένο, αλλά να τα καταφέρνει αρκετά καλά σε όλα.

Έφυγα από το Αμβούργο επιφυλακτικά αισιόδοξη για τα αποτελέσματά μου στα τεστ και με ένα μείγμα ενθουσιασμού και ανησυχίας για άλλους υποψηφίους που γνώρισα. Πολλοί από αυτούς ήταν μηχανικοί και επιστήμονες, ήδη επαγγελματικά δραστήριοι στη διαστημική βιομηχανία· μερικοί μάλιστα και στον ίδιο τον ESA. Ήταν σπουδαίο που γνώρισα τόσο πολλούς ευφυείς άντρες και γυναίκες, όλοι τους λάτρεις του διαστήματος, που πήρα μέρος σε ευχάριστες και ενδιαφέρουσες συζητήσεις μαζί τους και που ανακάλυψα αυτό το φυσικό δέσιμο με καρδιές που πάλλονται για το ίδιο όνειρο.

Παρατήρησα ωστόσο ότι τα τελευταία χρόνια, που είχα πέσει με τα μούτρα στις σπουδές μου για να γίνω πιλότος και έκανα τα πρώτα βήματα της καριέρας μου ως στρατιωτικός αεροπόρος, η σχέση μου με τις εξελίξεις στην εξερεύνηση του

διαστήματος γινόταν όλο και πιο αδύναμη. Δεν είχα ποτέ εμμονές με το όνειρό μου να γίνω αστροναύτης. Δεν έκανα συλλογή αυτογράφων και αναμνηστικών, δεν παρακολουθούσα και την παραμικρή ασήμαντη είδηση από τον Διαστημικό Σταθμό, δεν είχα προσπαθήσει ποτέ να μάθω νέα για επικείμενες επιλογές αστροναυτών. Πάντα ένιωθα πως το σημαντικό ήταν να επικεντρώνομαι στη δουλειά της ημέρας και, τα τελευταία χρόνια, η καθημερινή μου ρουτίνα ήταν περιορισμένη στη στρατιωτική μου εκπαίδευση. Τώρα, όμως, που ήλπιζα να προχωρήσω στη διαδικασία της επιλογής, ένιωσα την ανάγκη να βουτήξω στον κόσμο του διαστήματος. Έπρεπε να κάνω μερικές επαναλήψεις και να γεμίσω ένα σωρό κενά στις γνώσεις μου.

Τα Σαββατοκύριακα άρχισα να πηγαίνω σ' ένα συμπαθητικό καφέ στη Φότζια, με σύνδεση στο ίντερνετ, όπου αναπλήρωνα τις ειδήσεις πολλών χρόνων σχετικά με τις διαστημικές δραστηριότητες. Αν πήγαινα στην παραλία, έπαιρνα μαζί μου βιβλία για τη διαστημική πρόωση ή την τροχιακή μηχανική. Στο αυτοκίνητο άκουγα το ακουστικό βιβλίο του πρώτου *Χάρι Πότερ* στα ρωσικά, δώρο ενός αγαπητού φίλου από την Αγία Πετρούπολη. Επέλεξα ένα παιδικό βιβλίο με την ελπίδα ότι θα ήταν πιο εύκολο και πιο κατάλληλο για τις σκουριασμένες πια γνώσεις μου της γλώσσας. Το πιο προφανές αποτέλεσμα είναι ότι ακόμα και σήμερα διαθέτω ένα μικρό αλλά αξιοζήλευτο λεξιλόγιο μαγικών όρων στα ρωσικά.

Εκ των υστέρων, και με μια μεγάλη διαστημική αποστολή στο ενεργητικό μου, είμαι πεπεισμένη ότι η εμπειρία μου στην Πολεμική Αεροπορία μού έμαθε πράγματα που κανένα διδακτορικό στη μηχανολογία δε θα μπορούσε να μου διδάξει: πειθαρχία, ταπεινότητα, ανθεκτικότητα, αίσθηση των ορίων μου, προσοχή στις λεπτομέρειες, ικανότητα για ομαδική ερ-

γασία, ηγεσία και εκτέλεση διαταγών. Ήμουν σίγουρη ότι αυτό το είδος ικανοτήτων θα έκανε τελικά τη διαφορά, όταν θα παρέμεναν μόνο οι υποψήφιοι που είχαν τις καλύτερες επιδόσεις στα γνωστικά και ψυχολογικά τεστ. Αλλά ήθελα επίσης να βεβαιωθώ ότι, αν βρισκόμουν κι εγώ ανάμεσά τους, μια ερώτηση για τους νόμους του Κέπλερ ή μια παρότρυνση να συζητήσω στα ρωσικά δε θα με έφερνε σε δύσκολη θέση.

Ταυτόχρονα, το πρόγραμμα μαθημάτων για το ΑΜ-Χ ήταν πολύ απαιτητικό και η πίεση δύο παράλληλων μαραθωνίων θα οδηγούσε σε δύσκολες στιγμές τους επόμενους μήνες. Η προετοιμασία μιας πτήσης διάρκειας κάτι παραπάνω από μία ώρα απαιτούσε πολλές ώρες προγραμματισμού και η εκπαίδευση πτήσης συνοδευόταν από ένα γεμάτο πρόγραμμα μαθημάτων στην τάξη και εξετάσεων, πριν περάσουμε σε νέους και πιο πολύπλοκους τύπους αποστολών. Κάναμε συστηματικά μαθήματα στον προσομοιωτή και είχαμε διάφορα πολυσέλιδα εγχειρίδια για να μελετήσουμε τα πιο προηγμένα συστήματα του αεροπλάνου, τον οπλισμό και τη χρήση του, τις διαδικασίες επικοινωνίας και τους κανόνες συμπλοκής. Ήταν γύρω στα τέλη του καυτού εκείνου καλοκαιριού της Απουλίας, όπου η μοναδική αργία μας ήταν η Παρασκευή του Δεκαπενταύγουστου, που έφτασε επιτέλους το πολυαναμενόμενο ιμείλ από τον ESA με τα καλά νέα: πέρασα στην επόμενη φάση της επιλογής! Τώρα απέμεναν 192 υποψήφιοι.

Χωρισμένους σε ομάδες των έξι, μας κάλεσε το Ευρωπαϊκό Κέντρο Αστροναυτών στην Κολονία για μια δεύτερη μέρα ψυχογνωστικών αξιολογήσεων. Αυτή τη φορά δεν επικεντρώθηκαν στις ατομικές επιδόσεις, αλλά σε δεξιότητες σχέσεων, επικοινωνίας και ομαδικής επίλυσης προβλημάτων.

Έκανα το πρώτο τεστ με τον Μάρτιν, έναν συμπαθητικό Γερμανό διδάκτορα μαθηματικών. Το τεστ ήταν ένα είδος

βιντεοπαιχνιδιού και αποστολή μας ήταν να βελτιστοποιήσουμε την κίνηση των δρόμων. Ο καθένας μας ήταν υπεύθυνος για τη μισή πόλη (City West ή City East), αλλά τα απαραίτητα για τη λήψη αποφάσεων στοιχεία ήταν ορατά μόνο στον άλλον, γι' αυτό και ήταν απαραίτητο να ανταλλάσσουμε πληροφορίες γρήγορα και αποτελεσματικά, όπως και να δίνουμε άμεσα οδηγίες ο ένας στον άλλον. Στα λίγα λεπτά που είχαμε για να προετοιμαστούμε, ο Μάρτιν κι εγώ συμφωνήσαμε σ' ένα πρωτόκολλο επικοινωνίας που μας φάνηκε αποτελεσματικό, ελαφρώς εμπνευσμένο από την περιεκτική και αποτελεσματική ραδιοεπικοινωνία της πολεμικής αεροπορίας. Η αρχική πίστα προθέρμανσης πήγε αρκετά καλά, μας φάνηκε, και μείναμε ικανοποιημένοι από τη στρατηγική μας, αλλά προς έκπληξή μας, η ψυχολόγος που μας παρακολούθουσε δεν εντυπωσιάστηκε και τόσο: μας συμβούλευσε να υιοθετήσουμε έναν λιγότερο αυταρχικό τόνο για το καθαυτό τεστ και να χρησιμοποιήσουμε τους τύπους ευγένειας. Ίσως το να εμπνέσαι από την ξερή και βασική επικοινωνία, που είναι χαρακτηριστική της στρατιωτικής πτήσης, δεν ήταν η καλύτερη στρατηγική για να κάνεις καλή εντύπωση. Τα επόμενα χρόνια, πάντως, παρά την αγένεια με την οποία φαίνεται ότι είχαμε μιλήσει ο ένας στον άλλο, ο Μάρτιν κι εγώ ανταλλάζαμε τακτικά ιμείλ, συνεχίζοντας να αποκαλούμε για πλάκα ο ένας τον άλλον City East και City West.

Αργότερα, ανέθεσαν σε όλη την ομάδα μας μια χρονομετρημένη εργασία. Το πρόβλημα ήταν αρκετά περίπλοκο και μας παρακολούθουσε μια επιτροπή από ψυχολόγους, υπεύθυνους ανθρώπινου δυναμικού, γιατρούς και έναν παλαιάμαχο αστροναύτη. Είναι πιθανό να μην υπήρχε λύση στο πρόβλημα, αλλά δεν μπόρεσα παρά να νιώσω κάποια απογοήτευση όταν, στο τέλος μιας μάλλον χαοτικής συζήτησης, έληξε ο

χρόνος μας και δεν είχαμε λύση να προτείνουμε. Είτε από φόβο μήπως επιδείξει κυριαρχικές τάσεις, είτε από απροθυμία να αντιμετωπίσει την αντίσταση της υπόλοιπης ομάδας, κανείς δεν είχε αναλάβει τον ρόλο του συντονιστή. Ζύγισα γρήγορα γρήγορα τα ρίσκα και πίεσα τον εαυτό μου να τα αγνοήσει. Το ένστικτό μου μου έλεγε πως δεν ήταν ώρα για κινήσεις προσωπικής τακτικής. Η μόνη σωστή επιλογή ήταν να φερθώ σύμφωνα με τον χαρακτήρα μου. Απ' όσο θυμόμουν, ποτέ δε δίστασα να αναλάβω ηγετικό ρόλο όταν χρειαζόταν και δεν επρόκειτο ν' αρχίσω εκείνη την ημέρα. Όταν μας παρουσίασαν το δεύτερο πρόβλημα, άρπαξα την ευκαιρία και πήρα τον ρόλο της συντονίστριας, χωρίς ν' αφήσω καμιά αμφιβολία ότι εγώ καθοδηγούσα τη συζήτηση, με στόχο να δουλέψω με δομημένο τρόπο, ώστε αυτή τη φορά να καταφέρουμε να βρούμε μια λύση. Δεν ήμασταν άλλωστε ανάμεσα στους διακόσιους υποψήφιους που κρίθηκαν οι καλύτεροι στις διεξοδικές γνωστικές εκτιμήσεις; Όταν έληξε ο χρόνος μας, είχαμε μια ικανοποιητική πρόταση να παρουσιάσουμε – και στο τέλος του τεστ, τα ευχαριστώ ορισμένων υποψηφίων που ανέλαβα την πρωτοβουλία με έπεισαν ότι είχα κάνει το σωστό. Ήμουν ικανοποιημένη με τον εαυτό μου, αλλά αυτό σπανίως είναι καλό σημάδι και θα είχα τη θλιβερή επιβεβαίωση αυτού κατά τη διάρκεια της συνέντευξης που θα έδινε ο καθένας μας στην επιτροπή των παρατηρητών.

Ήταν αργά το απόγευμα όταν ήρθε η σειρά μου, κι ένιωθα κουρασμένη, αλλά σίγουρη. Οι υποψήφιοι που είχαν ήδη δώσει συνέντευξη πριν από μένα είπαν ότι το κλίμα ήταν φιλικό και χαλαρό, και μου φάνηκε πως η μέρα, συνολικά, πήγαινε καλά. Κάθισα, λοιπόν, μπροστά στην επιτροπή με ένα ειλικρινές χαμόγελο. Αλλά όταν σηκώθηκα να φύγω ύστερα από σαράντα λεπτά που μου είχαν φανεί ώρες, το βεβια-

σμένο μου χαμόγελο απαίτησε όλη την πειθαρχία που διέθετα ακόμα. Ήμουν σίγουρη ότι η επιλογή για μένα είχε τελειώσει εκεί. Κάνα δυο μέλη της επιτροπής δε με είχαν συμπαθήσει καθόλου· ήμουν βέβαιη γι' αυτό. Η ατμόσφαιρα ήταν τεταμένη και μου ζήτησαν να δώσω λογαριασμό για τη συμπεριφορά μου κατά την ομαδική άσκηση. Ήταν σαφές ότι, κατά τη γνώμη τους, είχα φερθεί αυταρχικά απέναντι στους άλλους υποψηφίους. Ίσως, όταν αυτοδιορίστηκα συντονίστρια της συζήτησης, και μέσα στον ζήλο μου να φτάσουμε σε ένα αποτέλεσμα, να είχα παραγκωνίσει τους συναδέλφους μου. Ίσως να είχα αποτύχει να δείξω ενδιαφέρον για όλες τις ιδέες που εκφράστηκαν. Ή ίσως βάσιμα και πάλι την αλληλεπίδρασή μου με τους άλλους σε τρόπους επικοινωνίας που ταίριαζαν καλύτερα στον στρατό. Ίσως, ίσως, ίσως...

Τις επόμενες εβδομάδες, θα ξαναζούσα αυτή τη συζήτηση στο μυαλό μου εκατοντάδες φορές, σε βαθμό που έφτασα να μισήσω τον εαυτό μου που δεν μπορούσα να τη βγάλω απ' τη σκέψη μου. Δεν υπήρξε μόνο ένταση και αδέξιες απαντήσεις. Μεγάλο μέρος της συνέντευξης πήγε χαλαρά και είχε εξελιχθεί καλά. Ένιωθα ότι είχα κάνει καλή εντύπωση σε αρκετά μέλη της επιτροπής, και ίσως μάλιστα αυτή η εχθρότητα που είχα νιώσει από μερικούς να μην ήταν αληθινή, αλλά μάλλον ένας τρόπος να με δοκιμάσουν. Όπως και να 'χει, όμως, με έτρωγε ο οδυνηρός φόβος ότι είχα αφήσει το όνειρό μου να γίνει καπνός μέσα σε λίγα λεπτά, ένα απόγευμα στις αρχές Οκτωβρίου, στην Κολονία.

Οι επόμενοι δύο μήνες αναμονής ήταν εξοντωτικοί, πιθανότατα η πιο σκοτεινή περίοδος της ζωής μου. Εβδομάδες ολόκληρες ζούσα με συχνούς πονοκεφάλους και καμιά φορά περνούσαν μόνο όταν ήμουν στο πιλοτήριο. Αν εξαιρέσεις τα αντισυλληπτικά, εκείνον τον καιρό δεν είχα άλλα χάπια πάνω

μου. Σπανίως είχα πονοκεφάλους, κι όταν είχα, τους υπέμενα χωρίς να πάρω παυσίπονα. Ακόμα και τότε, που με βασάνιζαν σχεδόν καθημερινά, δε μου πέρασε απ' το μυαλό να πάρω κάτι να με ανακουφίσει. Η έλλειψη πρακτικότητάς μου στη ζωή υπήρξε συχνά το αντικείμενο καλόβολων πειραγμάτων από φίλους και συναδέλφους.

Τον Νοέμβριο, το τμήμα μεταφέρθηκε στην αεροπορική βάση Ντετοιμοράνου της Σαρδηνίας, για εκπαίδευση στο πεδίο βολής Κάπο Φράσκα εκεί δίπλα. Ο διοικητής μάς είχε προειδοποιήσει ότι επρόκειτο για μια ιδιαίτερα απαιτητική φάση εκπαίδευσης και οι δυσκολίες ήταν συνηθισμένες. Κι οι δυσκολίες ήρθαν, σε βαθμό μάλιστα που απείλησαν τα αποτελέσματα του τμήματος.

Μια Κυριακή έμαθα για έναν επικείμενο θάνατο στην οικογένειά μου. Βούλιαξα σε βαθιά απελπισία. Έκλαψα πολύ, δεν άγγιξα καν το υλικό για να ετοιμάσω την εξόρμηση της επόμενης ημέρας, έτσι που με παρέλυσε ξαφνικά μια αίσθηση ματαιότητας. Εκείνη τη νύχτα, το τμήμα AM-X και η επιλογή αστροναυτών μου έμοιαζαν πια ασήμαντες λεπτομέρειες, και το ενδιαφέρον μου γι' αυτά ένα απλό καπρίτσιο.

Έχω γνωρίσει πολλούς πιλότους με τέτοιο φυσικό ταλέντο, που μπορούν να πετούν χωρίς μεγάλη προετοιμασία και με ελάχιστο ύπνο, γνωρίζοντας ότι θα τα πάνε έτσι κι αλλιώς καλά. Εγώ δεν ήμουν απ' αυτούς. Αυτό που θα έπρεπε να κάνω το άλλο πρωί θα ήταν να παραιτηθώ από την πτήση. Αλλά, δεν το έκανα. Μια παρατεταμένη κακοκαιρία μάς είχε καθυστερήσει πολύ στις εξορμήσεις που προέβλεπε το τμήμα κι είχα χάσει κι επιπλέον ημέρες εξαιτίας ενός μυϊκού τραβήγματος στον λαιμό, οπότε η προοπτική να προκαλέσω κι άλλη καθυστέρηση μου φαινόταν απαράδεκτη. Απογειώθηκα ως ο αριθμός 4 του σχηματισμού και, όταν περικυκλώναμε το

πεδίο βολής σε συνθήκες περιορισμένης ορατότητας, προκάλεσα μια δυνητικά επικίνδυνη κατάσταση, που οδήγησε στην αρνητική αξιολόγηση της αποστολής.

Παρά τη σοβαρότητά του, ήταν ένα μάλλον συνηθισμένο σφάλμα στην εκπαίδευση στο πεδίο βολής και επομένως οι εκπαιδευτές δεν ανησύχησαν και τόσο. Με τις καλύτερες προθέσεις, και για να μου δώσουν την ευκαιρία να επανορθώσω το συντομότερο δυνατόν, με πρόσθεσαν σε έναν άλλο σχηματισμό που θα απογειωνόταν αμέσως μετά. Φυσικά, κανείς δεν μπορούσε να ξέρει τη συναισθηματική κατάσταση στην οποία βρισκόμουν το προηγούμενο βράδυ. Για μια ακόμα φορά, δεν παραιτήθηκα από την εξόρμηση, παίρνοντας άλλη μια ανεύθυνη απόφαση. Για μια ακόμα φορά, έκανα ένα σοβαρό λάθος. Για μια ακόμα φορά, πήρα αρνητική αξιολόγηση. Δύο αποτυχημένες αποστολές σε μια μέρα. Δύσκολο να φανταστεί κανείς χειρότερη κατάσταση: τρεις αρνητικές διαδοχικές εξορμήσεις, και θα με έδιωχναν από το τμήμα.

Εκ των υστέρων, χρόνια αργότερα, μπορώ να πω ότι εκείνη η μαύρη μέρα αποδείχτηκε θεόστολη. Μ' έναν άγριο τρόπο, μου έστειλε μια ισχυρή προειδοποίηση, την οποία χρειαζόμουν: δεν είχα την πολυτέλεια για περισπασμούς και αποφάσεις που παίρνονται ελαφρά τη καρδία. Όπως συμβαίνει συχνά, η απειλή ενός άμεσου κινδύνου απελευθέρωσε όση δύναμη συγκέντρωσης διέθετα και, ευτυχώς, συνέχισα να πιστεύω ότι μπορούσα να τα καταφέρω, αν έσφιγγα τα δόντια. Επίσης, υπήρξαν και ορισμένες τυχερές περιπτώσεις. Όπως προβλέπεται σε τέτοιες περιπτώσεις, με έθεσαν υπό την ευθύνη μιας μικρής ομάδας ιδιαίτερα ικανών εκπαιδευτών. Και όλες εκείνες τις αγωνιώδεις εβδομάδες, μπορούσα να υπολογίζω στη φιλία των τριών συναδέλφων μου στο τμήμα, που ήταν πάντα στο πλευρό μου, έτοιμοι να μου κάνουν μια

χάρη, ή απλά να ελαφρύνουν τη διάθεση με κάποιο αστείο.

Εντελώς απορροφημένη στα μαθήματα του πεδίου βολής, δε σκεφτόμουν πια τη συνέντευξη της Κολονίας. Οι πονοκέφαλοι εξαφανίστηκαν και, όπως μου συμβαίνει συχνά όταν είμαι επικεντρωμένη σε έναν στόχο, άρχισα να νιώθω καλά, παρότι γνώριζα ότι μπροστά μου υπήρχε μια απότομη ανηφόρα. Ολοκλήρωσα αυτή τη φάση εκπαίδευσης στο πεδίο βολής χωρίς άλλα προβλήματα και επέστρεψα στην αεροπορική βάση της Αμέντολα, με μια ανανεωμένη, αν και επιφυλακτική, εσωτερική γαλήνη.

Αργά ένα απόγευμα, ολοκλήρωνα έναν χάρτη, χρησιμοποιώντας κόκκινους κύκλους που δήλωναν την ακτίνα δράσης ανύπαρκτων πυραύλων επιφανείας-αέρος, κατανεμημένων σε μια εικονική εχθρική επικράτεια, πάνω απ' την οποία θα πετούσε ο σχηματισμός μου την επομένη, όταν έφτασε το μείλ που έβαλε τέλος σε δύο μήνες εξουθενωτικής αβεβαιότητας.

Αγαπητή υποψήφια αστροναύτισσα, έχω την ευχαρίστηση να σας συγχαρώ...

Βγήκα ζητωκραυγάζοντας από το δωμάτιο, ξέχειλη από χαρά, ανίκανη να συγκρατηθώ. Είχα περιμένει πάρα πολύ, και πάρα πολλές φορές είχα σκεφτεί ότι το αποτέλεσμα θα ήταν πολύ διαφορετικό.

Το βράδυ, αφού έστειλα ξέχειλα από ενθουσιασμό μείλ σε συγγενείς και φίλους, πήρα μέρος στις ανταλλαγές μηνυμάτων ανάμεσα στους υποψήφιους των διαφόρων ομάδων που είχαν δημιουργηθεί μετά από τις συναντήσεις στην Κολονία και το Αμβούργο. Πολλοί είχαν λάβει άσχημα νέα και έβγαιναν από τη διαδικασία επιλογής. Εμείς, οι τυχεροί, συ-

νεχίζαμε, χωρίς ακόμα να μπορούμε να το πιστέψουμε. Δεν μπορούσαμε να καταλάβουμε τι μας είχε κάνει να ξεχωρίσουμε, και νιώθαμε βαθιά την απογοήτευσή τους.

Ανακαλύψαμε ότι είχαμε απομείνει σαράντα πέντε άτομα και σύντομα κληθήκαμε σε ομάδες των επτά ή οκτώ για μια ολόκληρη εβδομάδα ιατρικών εξετάσεων. Μια μέρα δέχτηκα τηλεφώνημα από την Μπριζίτ, Γαλλίδα γιατρό, που θυμόμουν ότι είχα γνωρίσει στην Κολονία. Για να μπορέσει να με βάλει σε μία από τις εβδομάδες εξετάσεων, έπρεπε να μάθει την ημερομηνία της τελευταίας μου περιόδου. Το ενδιαφέρον του εν δυνάμει εργοδότη μου για τον κύκλο μου επιβεβαίωσε οριστικά –λες και χρειαζόταν– το ότι η δουλειά του αστροναύτη δεν είναι όπως οι άλλες! Τα επόμενα χρόνια η χαρακτηριστική γαλλική προφορά της Μπριζίτ θα μου γινόταν πολύ οικεία, αφού συνεχίσαμε την πρόωρη παράδοσή μας να μοιραζόμαστε πολύ προσωπικά θέματα. Μάλιστα, θα γινόταν η γιατρός πτήσης μου. Δε συζητούσαμε απλώς επί μακρόν για την καταστολή του κύκλου της εμμήνου ρύσεως σε διαστημική τροχιά, αλλά ήταν ο πρώτος άνθρωπος στον ESA που έμαθε, λίγους μήνες μετά την αποστολή, ότι περίμενα παιδί.

Μαζί με την πρόσκληση, ο ESA είχε στείλει ένα έγγραφο όπου περιγράφονταν συνοπτικά αρκετές δεκάδες τεστ στα οποία έπρεπε να υποβληθούμε. Επρόκειτο για καθαρά ιατρικές εξετάσεις, που κυμαίνονταν από έναν κοινότατο δερματολογικό έλεγχο μέχρι τη μέτρηση της οστικής πυκνότητας. Δεν υπήρχαν φυγοκεντρωτές, περιστρεφόμενες πολυθρόνες, θάλαμοι απομόνωσης ή άλλες ιδιαίτερα δύσκολες ή θεαματικές δοκιμασίες που η συλλογική φαντασία συνδέει με την επιλογή αστροναυτών. Συνεπώς, δεν είχαμε τίποτα να κάνουμε για να προετοιμαστούμε, αφού δε γίνεται να ελπίζεις ότι θ' αλλάξεις την κατάσταση της υγείας σου μέσα σε λίγες

εβδομάδες. Οπότε, βρήκα απλώς λίγο περισσότερο χρόνο για γυμναστική, προσπάθησα να τρώω πιο υγιεινά κι έχασα μερικά κιλά, για να φτάσω σ' αυτό που θεωρούσα ιδανικό βάρος για μένα.

Την παραμονή της έναρξης των εξετάσεων, δείπνησα με μερικούς παλιούς φίλους από το πανεπιστήμιο και μετά πήγα να βρω τους συντρόφους στην περιπέτειά μου σε ένα μικρό ξενοδοχείο, μερικές εκατοντάδες μέτρα μακριά από την είσοδο των εγκαταστάσεων του Γερμανικού Οργανισμού Διαστήματος. Το δικό του Ινστιτούτο Αεροδιαστημικής Ιατρικής θα έκανε τις ιατρικές αξιολογήσεις. Καθώς καθόμουν, συνειδητοποίησα με έκπληξη ότι γνώριζα τη γυναίκα που καθόταν δίπλα μου: η Ρετζίνα είχε αρχίσει Μηχανολογία στο Μόναχο έναν χρόνο μετά από μένα κι είχαμε χαθεί όταν φύγαμε κι οι δύο για σπουδές στο εξωτερικό. Και τώρα ξαναβρισκόμασταν, δέκα χρόνια μετά: εγώ στρατιωτικός πιλότος κι εκείνη με ένα διδακτορικό στην αεροδιαστημική μηχανική στην τσέπη της και μια απαιτητική θέση σε μια εταιρεία συμβουλευτικής. Αυτή την εποχή, είναι από τους ευτυχέστερους ανθρώπους που γνωρίζω, αλλά τότε η Ρετζίνα θεωρήθηκε ακατάλληλη εξαιτίας ενός εντελώς ασυμπτωματικού ιατρικού προβλήματος. Τα όνειρά της διαλύθηκαν εξαιτίας μιας ατυχούς λεπτομέρειας εντελώς έξω απ' τον έλεγχό της, που δεν είχε καμιά επίπτωση στην καθημερινότητά της. Αναμφίβολα δε θα μάθαινε τίποτα αν δεν ήταν οι εξετάσεις που επέβαλε η επιλογή του ESA.

Η εβδομάδα πέρασε σαν νερό, ανάμεσα σε ιατρικές εξετάσεις και στιγμές αναμονής σε μια μικρή υπόγεια αίθουσα, γεμάτη τολμηρά γέλια και τη σχετική υπεροψία που χαρακτηρίζει τους στρατιωτικούς πιλότους, οι οποίοι αποτελούσαν και την πλειονότητα της ομάδας μας. Καρδιολόγοι, ορθοπαι-

δικοί, οφθαλμίατροι, ωτορινολαρυγγολόγοι, γυναικολόγοι, ψυχίατροι, οδοντίατροι, γαστρεντερολόγοι, ακτινολόγοι και χειριστές υπερήχων... Πάνω από πέντε μέρες, και σύμφωνα με ένα αυστηρό πρόγραμμα, είδαμε κάθε είδους ειδικό σ' ένα οργανωμένο πηγαϊνέλα από το ένα τμήμα νοσοκομείου στο άλλο ή από το ένα δωμάτιο στο άλλο του Ινστιτούτου Αεροδιαστημικής Ιατρικής.

Έφυγα στο τέλος της βδομάδας με μια σχετική ανησυχία για τα μάτια μου επειδή, μετά από μια πρώτη, διεξοδική εξέταση που κράτησε αρκετές ώρες, με υπέβαλαν και σ' έναν δεύτερο έλεγχο. Είχα πάντα τέλεια όραση και μου φαινόταν παράδοξο ότι αυτό που θα με πρόδιδε θα ήταν τα μάτια μου, αλλά ήταν γεγονός ότι ο οφθαλμίατρος δεν κάλεσε κανέναν άλλον, παρότι σχεδόν όλοι έπρεπε να επαναλάβουν τουλάχιστον κάποια εξέταση. Δεν υπήρχε νόημα να ζητήσω κάποια εξήγηση: θα μας ενημέρωναν αμέσως μόνο αν έβρισκαν κάποια ασθένεια που απαιτούσε επείγοντως ιατρική φροντίδα. Αλλιώς, θα έπρεπε να περιμένουμε μερικές εβδομάδες για να μάθουμε τα αποτελέσματα, όπως και σε όλες τις προηγούμενες φάσεις της επιλογής.

Αυτή τη φορά δε χρειάστηκε να περιμένω πολύ. Προς τα μέσα Φεβρουαρίου, πήρα το μείλ που περίμενα:

ΑΠΟ: astronautselection@esa.int

ΘΕΜΑ: Συγχαρητήρια!

Τελικά τα μάτια μου δε με είχαν προδώσει! Το υγιές σώμα που είχα κερδίσει στο λαχείο της γέννησης, που δεν απαιτήσε ποτέ ιδιαίτερη προσοχή, που για πολύ καιρό δεν είχε παραπεμφεί για την κακομεταχείριση από τους φρενήρεις ρυθμούς της ζωής μου, τον λιγιστό ύπνο, την κακή διατροφή, το

ψυχολογικό στρες... το σώμα που μόλις τα τελευταία χρόνια είχε αρχίσει να μου στέλνει κάποιο ντροπαλό μήνυμα, κάνοντάς με ν' αρχίσω να σκέφτομαι πιο προσεκτικά τον τρόπο της ζωής μου, αυτό το σώμα μου έδωσε και πάλι όλη του τη στήριξη: πήγαινε στο διάστημα, Σαμάνθα!

Παρέμενε μια μικρή λεπτομέρεια: η διαδικασία επιλογής δεν είχε ολοκληρωθεί ακόμα. Πριν τελειώσει η μέρα, τα μέιλ μεταξύ των υποψηφίων άρχισαν να πηγαινοέρχονται: κάποιοι είχαν ήδη δεχτεί μια ειδοποίηση, άλλοι θα μάθαιναν τα καλά ή τα κακά νέα μόνο την επομένη, μετά από 24 ώρες μαρτυρίου. Το πανευρωπαϊκό κατασκοπευτικό δίκτυό μας διαπίστωσε σύντομα ότι είχαμε μείνει είκοσι δύο άτομα στην κούρσα. Παρά τις επίμονες προσπάθειές μας, ήταν δύσκολο να υπολογίσουμε τις πιθανότητες επιτυχίας μας. Δε γνωρίζαμε καν πόσους από μας θα επέλεγαν. Τέσσερις, πέντε, έξι; Ο ESA δεν είχε πει ποτέ έναν ξεκάθαρο αριθμό. Οποσδήποτε, θα υπήρχε κάποια ισορροπία εθνικοτήτων: ήταν αδιανόητο, για παράδειγμα, να είναι Βρετανοί οι δύο από τους πέντε που θα επέλεγαν, ή Γερμανοί οι τρεις από τους έξι. Ξέραμε ότι, αν η διαδικασία επιλογής μέχρι τώρα βασιζόταν αποκλειστικά στην αξιολόγηση μεμονωμένων υποψηφίων, από τώρα και στο εξής η ισορροπία και η σύνθεση της τελικής ομάδας θα αποτελούσε πλέον τον πρωταρχικό στόχο. Όλοι όσοι είχαμε φτάσει σε αυτό το σημείο, κατά πάσα πιθανότητα ήμασταν κατάλληλοι για αστροναύτες. Τώρα ο ESA έπρεπε να στήσει μια ομάδα.

Φυσικά, πάντα υπάρχει ο τρόπος να καταστρέψεις μια καλή εντύπωση: να παρουσιαστείς απροετοίμαστος για μια συνέντευξη με τα ανώτερα στελέχη του ESA, για παράδειγμα. Αυτή θα ήταν η τελευταία φάση της επιλογής, ή τουλάχιστον έτσι νομίζαμε· ακόμα αγνοούσαμε την επιπλέον συνέντευξη

με τον γενικό διευθυντή. Δεν είχε έρθει ακόμα η ώρα να χαλαρώσουμε· το εντελώς αντίθετο. Μάζεψα όλο το θάρρος μου –ή, μάλλον, την αναίδειά μου– και χτύπησα στην πόρτα του διοικητή της ομάδας, του υπεύθυνου αξιωματικού για την ολοκλήρωση της εκπαίδευσής μας. Ήταν ένας λογικός άνθρωπος και, όπως αποδείχτηκε, λάτρης του διαστήματος. Επιπλέον, πάντα έδειχνε καλοδιάθετος απέναντί μου, κάτι που δεν έπαιρνα καθόλου για δεδομένο. Άλλωστε, ήλπιζα να επιλεγώ ως αστροναύτης, πράγμα που θα καθιστούσε την εκπαίδευσή μου στο AM-X άσχετη για τη μελλοντική εργασία μου. Και ζητούσα και πολλά. Ήθελα μια εβδομάδα άδεια από την εκπαίδευση, για να εστιάσω εξ ολοκλήρου στην προετοιμασία της επερχόμενης συνέντευξης. Ήταν η χειρότερη στιγμή για ένα τέτοιο αίτημα, επειδή το τμήμα μας είχε ήδη καθυστερήσει πέρα από τη συνήθη διάρκειά του. Έπρεπε, όμως, να ρωτήσω. Είχαμε μείνει είκοσι δύο υποψήφιοι. Είχα την αίσθηση ότι έπρεπε απλώς ν' απλώσω το χέρι για να αγγίξω το όνειρό μου.

Ευτυχώς, και προς μεγάλη μου έκπληξη και ανακούφιση, ο διοικητής συμφώνησε χωρίς να διστάσει ούτε στιγμή. Χρόνια αργότερα –φίλος πια– ήρθε στο Μπαϊκονούρ, για να παρευρεθεί στην εκτόξευσή μου, και μερικές εβδομάδες αργότερα μου έγραψε: «Μοιάζεις πραγματικά γεννημένη για να κάνεις αυτό που κάνεις». Ποιος ξέρει; Ίσως να το σκεφτόταν ήδη από τότε, στο γραφείο του στην Αμέντολα, όταν κάναμε εκείνη την ασυνήθιστη κουβέντα.

Για μια εβδομάδα ξέχασα τα πάντα για τα AM-X, για να βυθιστώ εξ ολοκλήρου στον κόσμο των διαστημικών ταξιδιών. Αφιέρωσα μάλιστα κι ένα Σάββατο σε ψώνια, δραστηριότητες που βρίσκω τόσο δελεαστική, όσο και μια επίσκεψη στον οδοντίατρο. Εξήγησα σε τρεις συμπαθητικές υπαλλήλους ενός

καταστήματος, στο κέντρο της Φότζια, ότι έψαχνα ένα σύνολο κατάλληλο για μια σημαντική συνέντευξη εργασίας κι αυτές αφιέρωσαν πολλή ώρα στο να με βοηθήσουν να επιλέξω ένα απλό και κομψό ταγέρ. Και μετά, έφυγα για το βροχερό Νορντβέικ, μια ολλανδική κωμόπολη στην κρύα Βόρεια Θάλασσα που φιλοξενεί την έδρα του Ευρωπαϊκού Κέντρου Διαστημικής Έρευνας και Τεχνολογίας του ESA.

Τελικά, η συνέντευξη εστίαζε κυρίως στην προσωπικότητα παρά στις τεχνικές δεξιότητες. Μέσα σε μια χαλαρή, ακόμα και εύθυμη ατμόσφαιρα μερικές φορές, τα μέλη της επιτροπής μου έκαναν με τη σειρά ερωτήσεις, πολλές από τις οποίες αφορούσαν τον τρόπο με τον οποίο θα συμπεριφερόμουν σε διάφορες καταστάσεις διαπροσωπικών συγκρούσεων, εάν ανέκυπτε διαφωνία σε αξίες και προτεραιότητες, ή εάν ανέκυπταν μатаιωμένες προσδοκίες. Αν δεν υπήρχε αυτή η παράταξη σημαντικών στελεχών –που κατά τη γνώμη μου, δύσκολα θα συμμετείχαν σε μια συνηθισμένη στρατολόγηση νεαρών υποψηφίων–, η διαδικασία δε θα διέφερε σε τίποτα από μια συνηθισμένη συνέντευξη εργασίας.

Έφυγα από τη συνέντευξη ήρεμη και σίγουρη. Είχα νιώσει ότι συντονιστήκαμε καλά και δε μου φάνηκε ότι είχαν προκύψει προβλήματα. Απ' όσο μπορούσα να ξέρω ως τότε, η διαδικασία επιλογής είχε τελειώσει. Είχα κάνει ό,τι περνούσε απ' το χέρι μου, τα είχα δώσει όλα και δεν μπορούσα να κάνω τίποτα άλλο πια. Τώρα δε μου έμενε παρά να περιμένω. Ακόμα δεν ήξερα πόσο θα με έφθειρε εκείνη η ατέλειωτη αναμονή, ούτε μπορούσα να προβλέψω πόσο εξοντωτικές θα ήταν οι τελευταίες, γεμάτες άγχος μέρες, όταν η ανακοίνωση ήταν να γίνει από στιγμή σε στιγμή και αναπηδούσα νευρικά κάθε φορά του χτυπούσε το τηλέφωνο ή έβλεπα το φωτάκι του ν' αναβοσβήνει δείχνοντας μια αναπάντητη κλήση. Είχα επεν-

δύσει τόσο πολύ συναισθηματικά, που ένα αρνητικό αποτέλεσμα θα με τσάκιζε.

Έτσι, εκείνο το μαγιάτικο βράδυ, στο δωματιάκι μου στην αεροπορική βάση της Ιστράνα, δέχτηκα την είδηση της επιλογής μου με μια άμεση εκτόνωση της έντασης και μια βαθιά αίσθηση ανακούφισης. Μόνο τις επόμενες μέρες, η χαρά, η ικανοποίηση, ακόμα και μια κάποια περηφάνια για την ένταξή μου στο Ευρωπαϊκό Σώμα Αστροναυτών θα κατέκλυζαν σιγά σιγά όλο μου το είναι.

Είμαστε ένα πεφταστέρι:
αν ήταν νύχτα, κάποιος, κάπου,
ίσως θα μας έβλεπε και θα έκανε
μια ευχή.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΑΤΑΚΗ

Τα έσοδα της συγγραφεία από τα δικαιώματα
του βιβλίου δωρίζονται στη UNICEF

ISBN 978-960-16-8936-4
Βοηθ. κωδ. μηχ/σης **12936**

